REDE VAN KOOS VORRINK

Waarde Partijgenoten,

Ik zou mij aan het eind van deze lange reeks van sprekers op deze eerste vergadering van de Partij van de Arbeid, wel willen houden aan de afspraak, dat hier korte redevoeringen zullen worden gehouden. Ik wil mij daarom bepalen tot het bespreken van twee punten.

Het eerste punt, waarbij ik dan aansluit bij de woorden van Ruygers, dat betreft eigenlijk de geboorte van deze Partij van de Arbeid. Als er in de harten van velen van ons, vreugde en voldoening is, dan zijn die vreugde en voldoening, wanneer wij terugzien op de jaren die achter ons liggen, omfloerst door de herinnering aan hen, die dit prachtige uur in het Nederlandse nationale leven niet meer mochten beleven, maar voor wie dit uur de bevrediging zou zijn geweest van hun diepste verlangen. Ik heb het in de maanden die achter ons liggen in zovele vergaderingen gezegd en ik wil het hier nog eens herhalen, dat inderdaad voor ons, die in de illegaliteit hebben gestaan, een van de meest brandende vragen is geweest: Wat is de zin van dit alles? Wat is de zin van de ontzaglijke offers die gebracht moeten worden over de gehele wereld en ook hier in dit kleine land? Er lag een grote schuld in het verleden bij ieder van ons en ik geloof, dat er, nu wij hen herdenken, die niet meer in ons midden zijn, een vroom geluk in ons kan zijn, omdat wij weten, dat zij niet voor niets gestorven zijn. Onze gedachten gaan terug naar die vele honderden van de allerbesten, die hier niet aanwezig zijn en die zo'n zware lijdensweg zijn gegaan en waarvan zo velen nu bijna een jaar geleden voor het allerlaatste en allerzwaarste uur van hun leven stonden, in barakken gelegen, prijsgegeven aan de honger en aan de gedachten, die het deel zin van hen, die weten, dat zij sterven gaan en de rekening van hun leven moeten opmaken. Ik heb er gekend en ik heb er nog meer niet gekend en ook voor hen gold die vraag: Waartoe dit alles? Tot hen willen wij, verenigde Nederlandse democratische socialisten zeggen: Uw geest is in ons midden en tevergeefs is uw offer niet geweest.

Als dit het ene is wat ik u zeg vanuit de diepte van een overvol gemoed, dat niet het ideaal van 6 jaren, maar datgene verwezenlijkt ziet worden waarnaar ik 25 jaren van mijn leven heb verlangd, dan mag ik daar iets aan toevoegen, dat van zuiver practische aard is.

Wij hebben hier vanmorgen al velerlei taal horen spreken, in velerlei toon en schakering. Er is ook op dit ogenblik een spanning, die er was in de congressen, die besloten hebben om tot deze stap over te gaan. Er zijn hoogtepunten, die het ons mogelijk maken om over de kleine bezwaren heen te zien, waarvan wij toch wel weten dat zij er zijn. Maar als wij na dit congres naar huis gaan en overgaan tot de tweevoudige taak, de voorbereiding van de verkiezingsstrijd en van de plaatselijke en gewestelijke organisatie van de Partij van de Arbeid, dan staan wij voor de grotere moeilijkheden. Dan komt de grote samenwerking van mannen en vrouwen, die uit zovele verschillende richtingen van ons volksleven komen en aangezien wij dan vaak te maken zullen hebben met minder geoefende redenaars dan hier het geval is, zullen wij ons elk ogenblik kunnen stoten aan een woord, dat wij niet verstaan, aan een tekst, die, ons niet bevalt, of aan een bestuur dat ons niet geestdriftig genoeg ofwel dat ons juist te geestdriftig is. Maar wij zijn ons bewust van de verplichting die wij hebben tegenover heel het Nederlandse volk en tegenover de beschaving van West-Europa. Hieraan zullen wij in de komende weken en maanden moeten denken.

Ik voel mij hier in een uiterst moeilijke positie staan. ik weet dat er iets is aan deze partij, dat ons niet helemaal bevalt. Wij hadden de basis eigenlijk anders willen zien, een gelukkiger verhouding in de getallen van degenen die zich verenigen. Het is op het ogenblik zo, dat er een overheersend aantal van vroegere, leden der S.D.A.P. toetreedt en een, gelukkig zeer groot, maar toch een kleiner aantal leden van de andere partijen, die fuseren. Dit maakt de moeilijkheden uit voor de komende tijd. Wij hebben hierover in alle openhartigheid gesproken in het congres van; de S.D.A.P. Er is besloten, dat het partijbestuur van de Partij van de Arbeid, dat uit 20 leden zal bestaan, 9 sociaal-democraten zal omvatten. Daarin is tot uitdrukking gebracht dat, hoe moeilijk dat soms moge zijn, wij geen leden meer zijn van vroegere politieke partijen,. maar leden van een nieuwe Partij van de Arbeid! Partijgenoten, dat zijn wij om een politieke, maar ook om een zakelijke reden; omdat dwars door alle politieke groepen, die zich verenigd hebben, allerlei schakeringen lopen, die het volstrekt onrechtvaardig zouden Maken om aan oude tegenstellingen vast te houden. Ik heb op het S.D.A.P.-congres gezegd, dat de kracht nu en in, de toekomst van de Partij van de Arbeid is, dat het in de grote en krachtige projectie van de beginselen, tegelijkertijd een partij is, die staat op de bodem van de nuchtere werkelijkheid. Een ding weten wij, namelijk, dat wanneer wij niet hadden gefuseerd, er toch een discussie zou zijn ontstaan in ieder van de thans samenwerkende partijen, die wij thans krijgen in de Partij van de Arbeid. Het verheugt mij, dat er een machtige scheut nieuw fris bloed in de politieke verhoudingen in Nederland is gevloeid.

Wij zullen de Partij van de Arbeid niet alleen tot verkiezingspartij moeten maken, maar tot een partij, die haar program inderdaad verwezenlijkt. Wanneer Goedhart zegt: dat gaan wij straks verwezenlijken, dan mogen wij daarbij één ding niet vergeten. Wij zullen dat natuurlijk alleen in de volle omvang kunnen doen wanneer wij bij de verkiezingen een meerderheid verwerven. Het is wel duidelijk, dat de mate waarin wij dat program realiseren, niet alleen afhankelijk is van de vraag of wij de grootste partij worden, maar ook in hoeverre wij de helft plus één benaderen.

Wij zullen gedachtig de doden en gedachtig de roeping tegenover ons volk en de mensheid, strijden tegen de krachten van het behoud en de reactie!